

Handreiking voor het organiseren van bijeenkomsten over markering en/of proactieve zorgplanning in de tweedelij

Oktober 2021

Auteur

Caro Verlouw, adviseur palliatieve zorg
Marjolein Verkammen, senior adviseur palliatieve zorg

Opdrachtgever

De handreiking en de bijbehorende PowerPoint presentatie zijn ontwikkeld in het kader van het project 'Kennis in beeld' uitgevoerd door LOCo en PZNL met subsidie van ZonMw.

Op deze uitgave rust de licentie Creative Commons: BY-NC-SA

Inhoudsopgave

1. Algemene informatie	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Hulpmiddelen	4
2 Samenstellen van het programma	7
2.1 Voorbereiding bijeenkomst	7
2.2 Bepalen van de inhoud en de werkvormen	7
2.3 PowerPointpresentatie	7
Bijlagen	8
B1 Voorbeeldprogramma	9
Bronvermelding	10

1. Algemene informatie

1.1 Inleiding

Om zorgverleners te ondersteunen bij markering en proactieve zorgplanning kan het behulpzaam zijn om hierover met elkaar in gesprek te gaan. Wat is markering en proactieve zorgplanning? Wat komen zorgverleners tegen in de praktijk? Wat gaat goed en wat kan anders? Welke hulpmiddelen zijn hierbij ondersteunend?

Op [Palliaweb](#) is Informatie beschikbaar die tijdens zo'n bijeenkomst gebruikt kan worden. Hier vind je onder andere:

- algemene informatie over [markering](#) en [proactieve zorgplanning](#)
- [hulpmiddelen markering en proactieve zorgplanning voor eerstelijns zorgverleners](#)
- [Hulpmiddelen markering en proactieve zorgplanning voor tweedelijns zorgverleners](#)
- [Kwaliteitskader Palliatieve Zorg Nederland](#)

In deze handleiding vind je een overzicht van hulpmiddelen bij markering en proactieve zorgplanning en een voorbeeldprogramma welke je kunt gebruiken ter voorbereiding op een bijeenkomst. Naast deze handleiding is een PowerPoint-presentatie beschikbaar.

Heb je vragen? Neem contact op met [Caro Verlouw](#), adviseur palliatieve zorg.

1.2 Hulpmiddelen

Er zijn diverse hulpmiddelen en materialen ontwikkeld rondom markering en proactieve zorgplanning die besproken kunnen worden in de bijeenkomsten. Deze staan in tabel 1 en vind je terug in de PowerPoint presentatie.

Tabel 1 Overzicht hulpmiddelen en materialen bij markering en proactieve zorgplanning

Onderwerp	Aanvullende materialen	Hulpmiddelen zorgverlener	Patiënteninformatie
Identificatie van kwetsbare patiënten	Animatie ' Markering van de palliatieve fase '	Surprise Question Supportive & Palliative Care Indicators Tool (SPICT NL)	
Gesprekken over proactieve zorgplanning	Video: Hoe de keuzehulp helpt om je behandelwensen 'op papier' te zetten ,	Leidraad Proactieve zorgplanning	E-book voor de patiënt 'Praat op tijd over uw levenseinde' Keuzehulp voor patiënt en naasten die helpt bij het nadenken over wensen voor zorg en behandeling, en het bespreken en vastleggen daarvan.

**Vastleggen
van afspraken**

[Formulier uniform vastleggen
proactieve zorgplanning \(digitaal
invulbare versie\).](#)

[Formulier uniform vastleggen
proactieve zorgplanning \(printbare
versie\).](#)

**Hulpmiddelen
specifieke
doelgroepen**

Patiënten met chronisch hartfalen
[I-HARP](#); signaleringsinstrument voor
proactieve zorgplanning bij patiënten
met chronisch hartfalen.

[Tips voor implementatie van I-HARP in
het ziekenhuis.](#)

Mensen met een migratieachtergrond
[Draaiboek voor migrantenvoorlichters
palliatieve zorg.](#)

[Bijsluitende video's](#) geeft handvatten voor
het gebruik van voorlichtingsfilms bij
gesprekken over het levenseinde

[Lessen uit gesprekken over leven en
dood](#)

**Mensen met een ernstige
psychiatrische aandoening**
[Toolkit 'Proactieve palliatieve zorg in
de GGZ'](#). Het doel van de Toolkit is om
hulpverleners te ondersteunen om bij
cliënten met ernstige psychische
aandoeningen (EPA) tijdig de
behoefte aan palliatieve zorg te
herkennen en vervolgens goede
palliatieve zorg te bieden.

[Folder Praten over
behandelwensen en -
grenzen informatie
voor patiënten en
familie over
behandelbeperkingen.](#)

[Wachtkamerfilmpje
'Praat op tijd over uw
levenseinde'](#)

[Wachtkamerfilmpje
'Weet u wat u wilt?'](#)

**Mensen met een
migratieachtergrond**
[Video's in gesprek
over leven en dood](#)

Implementatie

[Implementatiehandreiking Advance
Care Planning](#)

2 Samenstellen van het programma

2.1 Voorbereiding bijeenkomst

Ter voorbereiding op een bijeenkomst is het belangrijk om enkele vragen te beantwoorden zoals:

1. Wat is de aanleiding voor het organiseren van de bijeenkomst?
2. Wat is het doel van de bijeenkomst?
3. Welke verwachte uitkomst gaat de bijeenkomst opleveren?

De antwoorden vormen de basis voor het programma.

2.2 Bepalen van de inhoud en de werkvormen

Praktijksituaties en ervaringen van de deelnemers zijn het uitgangspunt. Een goede bijeenkomst kent een weloverwogen programma dat aansluit bij de aanleiding, het doel en de verwachte uitkomsten. Ter inspiratie vind je in deze handreiking een voorbeeldprogramma (Bijlage 1).

Dit programma is een opzet voor twee uur maar kan naar wens worden aangepast. Neem de tijd om de inhoud te verkennen, dit met elkaar te bespreken en afspraken voor vervolgacties te maken.

2.3 PowerPointpresentatie

In de PowerPointpresentatie zijn de thema's en de hulpmiddelen bij markering en proactieve zorgplanning uitgewerkt. Na de openingsdia's volgen de definities, stellingen en/of filmfragmenten. Daarna volgt een opsomming en uitwerking van de hulpmiddelen, een aantal dia's om acties te verzamelen en te bespreken en met elkaar vervolgstappen te bepalen. En als laatste volgt een evaluatie.

Op de dia 'Bronvermeldingen' staan de bronnen die eerder op een dia of in een notitie zijn vermeld.

Gebruik je filmfragmenten? Deze staan met links naar YouTube in de PowerPointpresentatie (zie paragraaf 2.3) met daarbij de omschrijving van het filmfragment en de tijdsduur. Let op dat je een internetverbinding hebt voor het afspelen van de filmfragmenten. Behoeftte aan tips voor het organiseren van een online bijeenkomst? Bekijk dan Bijlage 3.

Bijlagen

B1 Voorbeeldprogramma

Blok start	Vorbereiding en inloop
Blok 1 (15 min) 00:00	Introductie Welkom door de voorzitter. Doel en aanleiding van de bijeenkomst presenteren. Eventueel een voorstelrondje.
Blok 2 (20 min) 00:15	Themaverkenning en wensen voor de toekomst Aan de hand van video's, vragen en stellingen (zie PowerPoint) met elkaar in gesprek over het thema en de kwaliteitsverbetering die met elkaar gemaakt kan worden.
Blok 3 (15 min) 00:35	Conclusie wensen voor de toekomst Korte nabespreking. Wat viel op tijdens de themaverkenning? (voorbeeldvragen staan in de PowerPoint).
Blok 4 (20 min) 00:50	Acties voor verbetering benoemen Met elkaar in gesprek. Benoemen van acties voor verbetering om wensen voor de toekomst te realiseren. En benoemen welke hulpmiddelen daarbij kunnen helpen.
Blok 5 (10 min) 01:10	Acties voor verbetering verzamelen Nabespreking en verhelderingsvragen stellen zodat alle verzamelde acties voor alle deelnemers duidelijk zijn om in het volgende blok te kunnen prioriteren.
Blok 6 (30 min) 01:20	Prioriteren Met elkaar in gesprek. Hoe gaan we verder met dit onderwerp? Prioriteren van acties en mogelijke eigenaren toekennen.
Blok 7 (10 min) 01:50	Afronding De voorzitter geeft een korte samenvatting van de bijeenkomst en de gemaakte afspraken. De voorzitter vraagt aan de deelnemers hoe ze de bijeenkomst ervaren hebben.
Optie: Blok 8 (30 min) 02:00	Nazit De voorzitter blijft na afronding online om vragen die zijn blijven liggen te beantwoorden.

Bronvermelding

- [E-book voor de patiënt 'Praat op tijd over uw levenseinde'](#), KNMG e.a., 2017
- [Folder Praten over behandelwensen en -grenzen informatie voor patiënten en familie over behandelbeperkingen](#), (Patiëntenfederatie Nederland, 2019)
- [Formulier uniform vastleggen proactieve zorgplanning](#), (NHG e.a., 2020)
- [Hoe de keuzehulp helpt om je behandelwensen 'op papier' te zetten](#), Rijnmond, 2020
- [Implementatiehandreiking Advance Care Planning](#), Nivel, 2020
- [In gesprek over leven en dood. Passende zorg en ondersteuning in de laatste levensfase voor niet-westerse migranten](#). Pharos, 2019
- [Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland](#). IKNL/Palliactief 2017
- [Leidraad voor het proces en uniform vastleggen van proactieve zorgplanning](#) (advance care planning, ACP) naar aanleiding van de COVID-19-pandemie. Proactieve zorgplanning. PZNL, 2020
- [Markering van de palliatieve fase](#) PZNL, 2019
- [Praat op tijd over je levenseinde](#), Patiëntenfederatie
- [Pro-actieve palliatieve zorg voor mensen met een ernstige psychiatrische aandoening: ontwikkeling, invoering en evaluatie van een interventieprogramma](#), Hogeschool Inholland, 2020
- [Supportive & Palliative Care Indicators Tool](#) (SPICT NL), Pallialine, 2017
- [Tijdig in gesprek : De ontwikkeling, evaluatie en implementatie van een digitale "Advance Care Planning" keuzehulp voor chronisch zieken in Nederland](#), Erasmus M, 2020
- [Tijdige herkenning van palliatieve zorgbehoeften bij patiënten met gevorderd chronisch hartfalen: I-HARP](#), Maastricht Universitair Medisch Centrum +, 2020
- [Weet u wat u wilt?](#), Netwerken Palliatieve Zorg, 2021

